
судова практика // Юридичний журнал. – 2004. - №1.

12. Хашев В.Г. Кримінальна відповідальність за зловживання владою або службовим становищем: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. — Д., 2007. — 20 с.

Судова практика:

13. Вирок Апеляційного суду Хмельницької області // Архів апеляційного суду Хмельницької області за 2002 рік. Справа №1-27/02
14. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 13 січня 2005 року // www.scourt.gov.ua

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОНОЛІТНІХ ЗА ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕОМ

*Шипілова Софія-Христина Ігорівна,
студентка 3-го курсу юридичного факультету
Національного університету державної
податкової служби України*

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що застосування інформаційних технологій стало таким, що нарівні з проблемами надійності її функціонування виникає проблема забезпечення безпеки циркулюючої в ній інформації. За таких умов створилися можливості витоку інформації, порушення її цілісності та блокування. Інтенсивне впровадження сучасних інформаційних технологій в економіці, управлінні та особливо в кредитно-банківській діяльності обумовило виникнення нового виду злочинів - злочинів в області обчислювальної техніки, інформації або комп'ютерних злочинів.

Вивченням даного питання займалися такі науковці як: В.А. Аладіміров, Г.А.Левицький, П.П.Андрушко, А.М.Ришелюк, В.Г.Гончаренко, В.Г.Лукашевич І В.О.Голубев, А.М.Лазарев, М.С.Вертузаєв, В.О.Голубев, О.І.Котляревський, О.М.Юрченко і інші науковці, що акцентували увагу на визначення суб'єкта комп'ютерних злочинів.

Комп'ютерні злочини –це злочини у сфері використання ЕОМ, систем та комп'ютерних мереж, де комп'ютерна інформація є предметом злочинних посягань, а також злочинів, які здійснюються за допомогою суспільно небезпечних діянь, предметом яких є комп'ютерна інформація. Ці діяння посягають на суспільні відносини у сфері безпеки комп'ютерної інформації - є одним з найбільш небезпечних і шкідливих явищ сучасного світу.

В Українському законодавстві відповідальність за дані злочини передбачена статтями 361 - 363' Кримінального кодексу. Коли з приводу об'єкта, об'єктивної сторони та суб'єктивної сторони не має протиріч , то щодо суб'єкта даних злочинів є певні актуальні питання зокрема, щодо віку притягнення до кримінальної відповідальності [1].

У відповідності з ч.1 ст. 18, ч. 1 ст. 19, ч. ч. 1,2 ст. 22 КК, суб'єкт злочину, передбаченого ст. 361 КК, є загальним. Тобто, кримінальній відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 361 КК підлягає осудна фізична особа, якій до моменту вчинення злочину виповнилось шістнадцять років [1].

Тобто законодавець не визначає щодо неї віку пониженої кримінальної відповідальності від чотирнадцяти до шістнадцяти років, і в такому випадку щодо даної норми діє загальне правило віку настання кримінальної відповідальності - після досягнення особою шістнадцяти років.

Суттєвим, є визначення в ч. 1 ст. 22 КК віку кримінальної відповідальності в редакції «виповнилося шістнадцять років» на відміну від редакції ч. 1 ст. 10 КК 1960 р. – «минуло шістнадцять років». Сучасне формулювання законодавця сконцентроване, в основному, на юридичному досягненні віку кримінальної відповідальності, на відміну від колишнього визначення, при якому на практиці фактично було необхідне підтвердження фізіологічного досягнення шістнадцятирічного віку.

На практиці, хакери-неповнолітні яскраво конкурують з дорослими, практика свідчить про те, що вік осіб, які здатні здійснювати напад на системи захисту інформації в автоматизованих системах, значно знизився.

Інтелектуальний розвиток неповнолітніх досягає високого ступеню і якісно не відрізняється від рівня інтелектуального розвитку дорослих. Хоча мислення неповнолітніх протікає по тих же законах вищої нервової діяльності, що і у дорослих, однак у них воно не досягає тієї зрілості, яка притаманна дорослим.

Поступаються неповнолітні і по рівню вольового розвитку. Недостатнє вольове «загартування» в значному ступені пояснює підвищену емоційність, збуджуваність, яка легко переходить в запальність, психічну неврівноваженість, яка породжує схильність до афектованих спалахів.

Однак, не зважаючи на це, неповнолітні кібер-злочинці завдають значної шкоди охоронюваним суспільним інтересам. [2, с. 21-22].

Як вказують спеціалісти, у неповнолітніх вимога «дайте героя» – це просто одне з багаточислених питань юності. Особистість, яка формується, шукає «робити життя з когось» насамперед тому, що вона знаходиться в особливому соціальному становищі - самовизначення і вибору.

Вплив на свідомість неповнолітніх «хакерів» здійснюється з усіх боків, вони не сприймають комп'ютерну злочинність як таку, вважаючи «хакінг», «крекінг», «фрікінг» не злочинами, а цікавим проведенням часу. Вони, ще не наділені свідомістю дорослої людини, яка здатна усвідомлювати протиправність таких вчинків. Під впливом же інформаційного навантаження неповнолітні діють фактично під психологічним примусом з боку засобів масової інформації, преси, загальних кумирів, моди на комп'ютерні правопорушення [4].

Але, слід визначити, що, кіберзлочинність неповнолітніх, завдає шкоди охоронюваним інтересам, при цьому являє собою загрозу, як комп'ютерна злочинність дорослих [3, с. 191-192].

Звідси випливає, що кримінальна відповідальність на неповнолітніх за дані види злочинів накладається у загальному порядку, звичайно з урахуванням послаблень, що передбачені у діючому законодавстві.

Література:

1. КК України від 5 квітня 2001 року. Офіційне видання. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст.131
2. Магарін М. С., Бараненко Д. В. Суб'єкт злочину за новим кримінальним законодавством України: Монографія / Під ред. д-ра юрид. наук, професора Є. Л. Стрельцова. — Одеса: Астропринт, 2001. — 104 с
3. Див. Петр Карабін. Эффективный фрикинг, или тайны «телефонных» хакеров. – М.: Познавательная книга плюс, 1999. – 192 с.
4. Информаторію пошукової системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rambler.ru